

NÁDI SUTTOGÓ

SZÉPVÍZ KÖZSÉG HAVILAPJA

VIII. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM, 2018. FEBRUÁR

V. Csíkszentmiklósi Kolbászfesztivál

2018. február 3-án immár ötödik alkalommal szervezte meg a Csíkszentmiklósi Ifjúsági Egyesület, a Csíkszentmiklósi Hentes Csapat, a Csíkszentmiklósi Idősek Klubja, illetve néhány helyi vállalkozó a már hagyományossá vált Csíkszentmiklósi Kolbászfesztivált. Rendezvényünk idén is nagy népszerűségnek örvendett, minden korosztály megtalálhatta a számára megfelelő kikapcsolódási lehetőséget, mindez pedig a már hónapokkal ezelőtt megkezdődött összetartó csapatmunkának köszönhető.

A szokásos megnyitó után vetélkedők és népi kulturális előadások színesítették a rendezvényt. Idén újdonságként ingyenes autóbuszjárat indult Csíkszeredából a Kolbászfesztivál helyszínére és természetesen hazafele is, hogy senki se maradjon otthon, aki el szeretett volna látogatni Csíkszentmiklóásra.

(Folytatás a 3. oldalon)

2% a Szépvízért Egyesületnek

Kérjük, hogy a személyi jövedelemadója 2%-ával támogassa a SZÉPVÍZÉRT EGYESÜLET tevékenységét.

Egyesületünk a 2017-es esztendőben is több községbeli rendezvénynek volt szervezője, társszervezője vagy támogatója.

A 2003/571-es adótörvény értelmében minden állampolgár rendelkezhet személyi jövedelemadója 2%-ról, amelyet olyan civil szervezetnek ajánlhat fel, amelynek tevékenységét támogatni szeretné.

Amennyiben nem élnek ezzel a lehetőséggel, ez az összeg az államkasszába kerül.

Köszönjük mindazoknak, akik az elmúlt években személyi jövedelemadójuk 2%-ával a SZÉPVÍZÉRT EGYESÜLETET támogatták.

A személyi jövedelemadója 2%-át a következőképpen ajánlhatja fel EGYESÜLETÜNKNEK:

Ha az Ön jövedelme csak fizetésből (egy vagy több) származik, akkor a 230-as formanyomtatványt kell kitöltenie. Amennyiben a formanyomtatvány II. pontjánál nem tudja meghatározni a 2%-ból származó összeget, hagyja üresen a helyet, az illető összeget kiszámolják az adóhivatalban. A nyomtatvány letölthető az Adó- és Pénzügyi Igazgatóság (ANAF) oldaláról.

Az egyesület adatai:

Denumire entitate nonprofit: ASOCIAȚIA SZÉPVÍZÉRT

Cod de identificare fiscală al entității nonprofit: 28120627

Cont bancar (IBAN): RO05RNCB0159120680020001

A kitöltött dokumentumot eljuttathatja a község polgármesteri hivatalához, vagy beviheti személyesen is az Adóhivatalba.

A felajánlás határideje: 2018. május 20.

Szelektív hulladékgyűjtési program:

Papír és műanyag hulladék: **minden hónap utolsó péntekén**

Megkérjük, szíveskedjenek a szelektíven gyűjtött hulladékot tartalmazó zsákokat a szállítás napján, reggel 7 órakor, a kapuk elé helyezni.

Az első szállítás alkalmával kérjük, saját átlátszó zsákban kitenni a szelektív hulladékot!

A továbbiakban az RDE Huron K.F.T. fogja biztosítani a zsákot mindazoknak, akik szelektíven gyűjtött hulladékot tesznek ki!

ANYAKÖNYV 2018. január – február

Születések:

Szépvíz – Fekete Ajsa-Anna

Csikszentmiklós – Szabó Áron

Elhalálozás:

Szépvíz – Gál Árpád, Erős Balázs, Gergely Zoltán, Imre Ferenc

Csikszentmiklós – Ambrus Antal, Szakács László

Csikborzsova – Lakatos Mária, Sáríg Erzsébet

Szépvíz Község Polgármesteri Hivatalában házasságot kötöttek:

Szentes József és Tankó Edina-Mónika

Kánya László – Tamás Emőke

Kéményseprés

Értesítjük a lakosságot, hogy akinek kéményseprésre, kéménykarbantartásra van szüksége, érdeklődhet az alábbi telefonszámon:

0745428560

Lakatos Vince

NÁDI SUTTOGÓ - Szépvíz község havilapja.

Kiadó: Szépvíz Község Polgármesteri Hivatala. **Felelős kiadó:** Ferencz Tibor.

Munkatársak: Albert Tünde, András Ildikó, András Róbert, dr. Balogh Attila, Demeter Emőke-Gizella, Ferencz Angéla, Gábor Zoltán, György Mihály-Levente, Incze Sándor, Kenéz Szilárda-Ágnes, Kovács Károly, Kovács Teréz, Lakatos István, Németi Katalin, Szakács Adél, Szatmáry Domokos-Zsolt, Tamás Tünde, dr. Vikárius Károly, dr. Vitos Erika, Zakariás István, Zöldi Gellért.

Tördelőszerkesztő: György Beáta. **Korrektúra:** Ferencz Márta-Erzsébet.

E-mail: nadisuttogo@gmail.com. **Tel.:** 0744875101.

Nyomda: Alutus Csíkszereda. Megjelenik 1450 példányban.

V. Csíkszentmiklósi Kolbászfesztivál

(Folytatás az 1. oldalról)

A program a Borzsovai Citerás Hagyományörző csoport előadásával indult.

Természetesen idén sem maradt el a rendezvény egyik fő programja, a disznóvágás, melyet a Gyulai Hentesek mutattak be helyi kisiskolások és a Csíkszentmiklósi Hentes Csapat segítségével.

A továbbiakban folytatódtak a kulturális műsorok, következett a Borzsovai Ifjak Farsangbúcsúztatója, és fellépett a Taplocai Hagyományörző Néptáncsoport is.

Idén is nagy érdeklődés vette körül a favágó versenyt, mely két körben is zajlott, láncfűrészsel és fejszével is.

A hagyományokhoz híven a füstölt kolbász és füstölt szalonna mestereinek kiválasztása sem maradt el! Ebéd előtt a SIC-Szépvíz Karate-Do harcmű-

vészeti bemutatója vonzotta be a közönséget, mindenki kíváncsisággal figyelte a fiatalokat.

Délután két óra tájban következett a nap másik fénypontja, az ebéd. Idén összesen 23 csapat nevezett be

a kolbásztöltő versenyre, igazi nemzetközi megméretetés zajlott, ízletesebb kolbászok készültek, melyet természetesen bárki megkóstolhatott. A saccolási verseny iránt is volt nagy érdeklődés.

A finom ebéd mellett a Székely Góbék szórakoztatták a közönséget.

(Folytatás a 4. oldalon)

(Folytatás a 3. oldalról)

Délután a neves zsűrinek bizony nehéz dolga akadt, hiszen egyre magasabb színvonalú a verseny. Dékány Ferenc, Szilágyi Gergely, Hajduk Zoltán és Benedek Árpád végül az ízek mellett a díszítést és a higiénit is figyelembe véve döntött.

A kolbásztöltő verseny harmadik díját az Ü.S.T.B.E. csapata kapta, a második helyet a Faluvégi Menyecskek szereztek meg, az V. Csíkszentmihályi Kolbászfesztivál győztese a Borvizesek csapata lett!

Végül a nap méltó zárásaként kosaras bálon vehették részt a szervezők, a vendégek, és persze bárki, akinek mulatni támadt kedve. Köszönet a finom vacsoráért a Csíkszentmihályi Idősek Klubjának, a jó zenéért pedig a Stage Band zenekarnak.

Az idén sem győzzük hangsúlyozni, hogy milyen hatalmas köszönettel tartozunk mindenkinek, aki támogatta a CsIE-t és a szervezőket, hogy ilyen nagyszerű fesztivált sikerüljön megszervezni. Támogatóink, partnereink nélkül lehetetlen lenne kis csapatunk számára megszervezni egy ilyen rendezvényt, de nem szeretnénk abbahagyni, hiszen azt tapasztaljuk, hogy évről évre többen és többen vesznek részt a kolbászfesztiválon, és

számunkra az a legnagyobb öröm, ha minden vendégünk és látogatónk jól érzi magát. Nagyon szépen köszöni a CsIE ezt mindenkinek!

Egyre több nemzetközi csapat is szívesen látogat el hozzánk, barátságok, kapcsolatok születhetnek, melyeknek mindig nagyon örülünk. Reméljük, hogy minden évben sikerül valami újdonságot hozni a rendezvényünkre, hiszen egyre jobban bővül a szervezői csapatunk is.

Főtámogatóink: Szépvíz Község Önkormányzata, Szépvízért Egyesület, Henorag SRL, Deka Union, Kassay Fogadó, Csíkszentmihályi Közbirtokosság, Zoo End Com, Kishavas Panzió.

Támogatóink: Szakács Prodlenn, Supremia, Harvív, Gondúz ABC, Bara Csaba, Kaktusz SRL, Pseudotsuga SRL, Molnár András, Sarki Disco

Partnereink: Gyulai Hentesek Hagyományörző Egyesülete, Szépvíz Község Önkéntes Tűzoltói, Első Magyar Fehérszta Lovagrend, Szentmihályi Nők Klubja, Szabadtúzi Lovagrend Észak-Erdélyi Főkapitánysága.

Médiapartnereink: Szépvíz Rádió, Csíki Hírlap, Székelyhon, Hargita Népe

Szeretnénk megköszönni a csapatoknak, hogy ezt a napot munkára szánták, és hogy jelenlétükkel értékebbé tették, úgy számunkra mint a látogatók számára, ezt a napot! Köszönjük szépen!

PÉTER ORSOLYA
CsIE

Székely Határőrök Nyomában

„Székely Határőrök Nyomában” címmel konferenciát tartottak Budapesten a Magyarság Házában (Duna Palota) 2018. február 16-án, pénteken a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. szervezésében.

A szervezők megemlékeztek a székely és magyar katonákról, határőrökről, akik önfeláldozó hazaszeretetet tanúsítva védték a magyar állam keleti és déli határait.

A konferencián Szépvíz két előadással képviseltette magát.

A község polgármestere Ferencz Tibor a Székely Határőr Emlékközpont kialakításáról, eddigi megvalósításokról, a létrejövő intézmény céljáról és jövőbeli tervekről beszélt. Kiemelte annak fontosságát, hogy Szépvíz is kihangsúlyozottabban be kell kerülnjön a honismereti turizmus vérkeringésébe, hiszen az emlékközpont létrejöttével tovább bővül a

község turisztikai kínálata. A történelmi községközpont, az örmény emlékház, a kaszinó, a harangláb, a megye második legrégebb székely kapuja, a Szent László emlékhely és szobor a gyökereinkre utaló tárgyi emlékek és megvalósítások, amelyek mellett jelen vannak a jelenben megtartó intézmények, mint pl. a Tejgyár és a folyamatosan bővülő infrastrukturális befektetések.

Molnár Sándor (az Erdélyi Mária Út Egyesület, a Kárpát Gyepű Egyesület és a Széphavas Egyesület elnöke), Moys Zoltán, (Hazajáró Honismereti és Turista Egylet alapítója), Bácskai Gusztáv, hegymászó (a Magyar Hegy- és Sportmászó Szövetség, Hegymászó szakágvezetője) és Kánya József, vezető tanácsadó (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Székelyföldi Regionális Tudományi Társaság) közösen bemutatták a Határjárók a Kárpátokban túrakalauz-sorozat Fogarasi-havasok című kötetét, amelyet már a szépvízieknek volt lehetőségük megismerni.

A konferenciát Erdélyi Rudolf Zalán, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. vezérigazgatója nyitotta meg. Moderátor Dr. Horváth Alpár egyetemi adjunktus volt.

A konferencián elhangzott előadások:– Bejárható Magyarország Program – Bejárható Székelyföld Program/ dr. Gál András Levente, kuratóriumi elnök, Magyar Közigazgatási és Szervezetfejlesztési Kutatóintézet Alapítvány/ Budapest

– Román–magyar határ kijelölése (1888) és hatásai/ Dr. Sallai János, egyetemi tanár, Nemzeti Közszolgálati Egyetem/ Budapest

– A székely határőrezredek az 1788-1790-es török háborúban/ Dr. Csikány Tamás, egyetemi tanár, hadtörténész, Nemzeti Közszolgálati Egyetem / Budapest

– Harcok az Űz-völgye és Magyarós-tető körzetében 1916/1917-ben/ Dr. Négyesi Lajos, egyetemi docens, Nemzeti Közszolgálati Egyetem/ Budapest

– Székely Határőrség 1941 – 1944/ Dr. Illésfalvi Péter, hadtörténész/ Budapest

– A második világháborúnak, mint traumatörténet feldolgozásának lehetőségei Székelyföldön/ Nagy József, történész/ Gyergyóremete

– A hadtörténeti örökség turisztikai hasznosításának dilemmái/ Dr. Horváth Alpár, egyetemi adjunktus, Babes - Bolyai Tudományegyetem/ Gyergyószentmiklós – Műsorból mozgalom – a Hazajáró Egylet küldetése/ Moys Zoltán, alapító, Hazajáró - Honismereti és Turista Egyesület /Budapest

– Székely Határőrök Emlékközpont/ Ferencz Tibor, polgármester /Szépvíz

– Fogarasi-havasok túrakalauz - könyvbemutató/ Molnár Sándor, elnök, Erdélyi Mária Út Egyesület és Kárpát Gyepű Egyesület/ Moys Zoltán, alapító, Hazajáró - Honismereti és Turista Egyesület/ Bácskai Gusztáv, hegymászó, Magyar Hegy- és Sportmászó Szövetség/ Kánya József, vezető tanácsadó, Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Székelyföldi Regionális Tudományi Társaság

Keresztúton elkísérni azt, ki meghalt értetek

Régi hitszónoknak egy kitalált történetét választotam nagybőjti gondolataim bevezetőjéül. Azt álmodta valaki, hogy a pokol kapujában áll és kérdezősködik: – Vannak itt katolikusok? – Igen – hangzott a válasz. – Vannak itt pravoszlávok? Igen, vannak. És protestánsok? – Közülük is akad. – Hát hitetlenek? – Belőlük sokan. – Elszomorodva megy át emberünk a mennyország kapujához. Ott is megkérdezi: Vannak itt katolikusok? – Nincsenek! – érkezett a felelet. – Talán pravoszlávok, protestánsok? – Azok sincsenek. – Hát akkor kik vannak itt? – Csak megtért bűnösök vannak, akiket kiontott vére árán az Úr Jézus megváltott- hangzott a válasz.

Ez a képzeletbeli történet megérteti velünk, hogy miért szorgalmazza Egyházunk a nagybőjti idő helyes értelmezését. Vallási életünk ősi gyakorlata szerint bőjtnyitó hamvazkodással rászólunk magunkra: Le az álarcokkal! Hamvazószerdán megelégljük az élet farsangi karneválját, nem hagyjuk magunkat álarcosan tovasodródni ostobaságunk forgatagában. Lélekben odaállunk az Úr Jézus elé, aki egyháza ajkán át név szerint szólít bennünket: Vedd le az álarcot, és nézz rám! És ránézünk Jézusra, mint lelkünk tükrére: látjuk benne igazi énünket, álarc nélkül, leplezetlenül. Egyszerre sok minden értéktelenné válik, ami előbb értékesnek tűnt. Felfigyelhetünk viszont igazi értékekre, köztük az énünket megújító bűnbánatra. S hogy bűnbánatunk egészen mélyre hatoljon bennünk, bőjtöt, vezeklést vállalunk – szeretnénk engesztelni a jó Istent elkövetett bűneinkért. A bűnbánó lelkület, a vezeklő szándék azután egyre tisztít bennünket: **lélekben a keresztjét hordozó Megváltóhoz lépünk, és vele együtt érezni kívánjuk a kereszt súlyát.** Tesszük ezt azért, hogy megtisztuljon látásunk.

Nagybőjti gyakorlataink egyikére fókuszálok jelen alkalommal, mégpedig a **keresztútjárásra**. Egy alkalommal a templomból kifelé tartva hallottam a következő párbeszédet: **Miért végzed te vasárnap is a keresztutat?** Kérdezte valaki ismerősétől. Azért, mert nekem vasárnap is szükségem van erőre. Nekem vasárnap is kell gondoznom beteg családtagomat. A válaszból kicsengett, hogy az illető számára a keresztúti ájtatosság erőforrást, bátorítást, biztatást jelent saját keresztútján is. És ki ne érezné egy jól átélmélkedett keresztúti ájtatosság után, hogy mintha nem lenne oly ólomnehéz az a kereszt, amely az ő vállát nyomja. Az a kereszt, melyet akarva – akaratlanul vinnie kell az élet poros országútján. Röviden nézzük csak a keresztúti ájtatosság kialakulásának történelmi hátterét.

Az első keresztút, az maga Jézus keresztútja Jeruzsálem utcáin. Elindulási pontja az utolsó vacsora terme, érkezési hely a Kálvária hegye. Később ezen az úton emlékkövet helyeztek el, a fontosabb helyeken kápolnákat is állítottak. A keresztény középkorban igen látogatottak lesznek Jézus szenvedésének helyei. A zarándok meg – megállott ezeknél a helyeknél és maga elé idézte az ott

történeteket. Később kezdték csoportosan is végigjárni Jézus szenvedésének helyeit. Ezeket a keresztutakat a ferences barátok végezték. A neve akkor „szent circulus” azaz szent körjárat volt.

A szentföldi zarándokok idővel magukkal vitték ezt a szép ájtatosságot Nyugat- Európába is. Már 1568-ban keresztutat végeznek Lübeckben. Nemsokára emlékművekkel: szobrokkal, festményekkel juttatták a keresztutat végzők emlékezetébe Jézus szenvedésének útjait. Így akarták a szent megemlékezés gyakorlatát hozzáférhetővé tenni azok számára is, akik nem mehettek Jézus szenvedésének helyére, a szentföldi Jeruzsálembe. De ekkor még csak hét állomást végeztek a római hét stációs templom utánzására.

1518-ban a betlehemi papság külön imakönyveket adott ki a keresztútról. Ebben Jézus szenvedését 14 állomáson keresztül követhette a hívő ember. A keresztúti ájtatosság világszerte Porto Maurizio-i Szent Lénárd (1673-1751) római ferences atya tevékenysége folytán terjed el.

Ma minden templomban, sok helyen pedig temetőben, domboldalakon áll a keresztút, mindenki számára hozzáférhetően. Most pedig nézzük a kereszt történetét saját életünkben. Mi sem vagyunk kivételek a többi ember közül. A mi életünk is, mint minden emberé, tele van kereszttel, kezdve a bölcsőtől a sírig. Hisz már fájdalom közepette, keserves sírással jön világra az ember. S ugyancsak fájdalmak közepette távozik erről a földről. Hisz ha esetleg nem is kínozza testi betegség, de fájdalmat jelent az ember számára a „földtől” való megválás. A bölcső, meg a koporsó között mennyi, de mennyi kereszt van az ember életében. Szinte képtelenek is vagyunk annak felsorolására: betegség, különböző testi szenvedés, lelki megpróbáltatás, testi-lelki nyomor, bűn, csalódás a világban, az emberekben, a munka, mások részéről történő igazságtalan megjegyzés, rágalom, anyagi kár, veszteség, letiprás, megkülönböztetés, a sok kudarc, sikertelenség...Mind-mind keresztként nehezdednek az ember vállára. És mi? Szembeszállunk, perlekedünk Istennel! **Miért?** Miért mindez, Uram? Hát megérdemlem én? Én, aki éppen vallásos, templomba járó vagyok? Esetleg az, aki nevedet gyalázza! Elfelejtettük Jézus szavait „aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét és kövessen engem”! De mégis Uram, miért kell annyit szenvednem! Perlekedünk mi sokszor tovább Istennel? Hogy miért?

Egy legenda szerint az emberek úton voltak keresztjükkel. Görnyedtek nehéz terhük alatt. Egyiknek nagyon hosszú volt a keresztje. Rövid elhatározás után levágott belőle egy darabot. Hosszú zarándoklat után mindnyájan egy nagy szakadékhoz értek. Nem vezetett híd a másik oldalra, ahol örök boldogság és Isten látható közelsége várt rájuk. Némi habozás után mindnyájan a szakadék fölé fektették keresztjüket. Csodák csodája, mindenkié átért a túlsó partra, csak emberünké nem, aki egy darabot

levágott belőle. Megdöbbenve és kétségbeesetten állt a szakadék előtt, de nem volt megoldás számára. Ha vitte volna ő is, mint a többiek, akkor éppen a keresztje mentette volna meg őt is! Talán ez elfogadható magyarázat a szenvedés miértjére a mi számunkra is.

Ezért mondja Paul Claudel, a híres francia konvertita: „Jézus nem azért jött, hogy megmagyarázza a szenvedést, sem, hogy megsemmisítse, hanem azért, hogy megtöltse jelenlétével.” Mély kijelentés ez. Nem magyarázza meg a gonosz, a rossz titkát, hanem megvilágítja a Golgota komor fényével. Isten itt mutatja meg nekünk, hogy a „mi oldalunkon” van a fájdalommal és a bűnnel szemben.

Panaszkodunk, hogy nehéz a szenvedés. Úgy érezzük, hogy nincs erőnk tovább vinni, nehéz a keresztünk? Gondoljunk Jézus keresztútjára! Neki a vérrel való verejtékezés, a töviskoronázás, a megostorozás, a vele való gúnyolódás után talán könnyű volt vállára vennie a nehéz keresztet? Egyáltalán nem. És vállára vette és vitte értünk, értem, minden emberért, szeretetből.

Ez a kereszthordozó és a kereszten érted meghaló Krisztus kérdezi most tőled, Szent Gály Kata szavaival:

Tudsz-e úgy szeretni, ahogy én szerettem...?

Reszketni, remegni az Olajfa-kertben...?

Elhagyatva lenni, egyedül a bűnnel...?

Szemben a Halállal, szemben a közönnyel...?

Adnád-e kezedet szorító kötélnek...?

Arcodat a gúnynak, lenéző köpésnek...?

Tudsz-e mellém állni fojtogató csendben...?

Az ostorozásnál eltakarnál engem...?

Tudsz-e úgy szeretni, ahogy én szeretlek...?

Tudsz-e túrni értem, hordani keresztet...?

Roskadva, remegve, föl, egész a célig...?

Akkor is, ha szíved ezer sebből vérzik...?

Tudod-e karodat szélesre kitérni...?

Az egész világért áldozattá válni...?

És tudsz-e pihenni úgy a kereszten,

hogy örvendezz rajta: mindig ezt kerestem...?

Tudsz-e mellém hágni...? A helyembe lépni...?

Magadat feledve életemet élni...?

Egészen eltűnni, elmerülni bennem...?

Tudsz-e úgy szeretni, ahogy én szerettem...?

E feltett kérdésekre válaszunk ne most hangozzon el ajkunkról. Az igen mindezekre a türelmes, zúgolódás nélküli, Isten akaratában megnyugvó kereszthordozásunk legyen.

GYÖRGY MIHÁLY – LEVENTE,
plébános

A katolizációról

Egy doktori disszertációra akadtam, amelyben jól dokumentált anyagokat hoz felszínre a szerző, Nagy Kornél 2008-ban. Ezen anyag felhasználásával indítom írásom. A 17-18. század fordulója Magyarország és Erdély történetének egyik legizgalmasabb időszaka. Az oszmán törökök kiűzése, a másfél évszázados önálló államisággal rendelkező erdélyi fejedelemség betagozódása a Habsburg Monarchiába, az egykori oszmán hódoltság hatalmas parlagon maradt területeinek betelepítése, a mindennapi élet újjászervezése hatalmas feladatokat rótt a bécsi udvarra is. Ez az időszak (1686-1711) a római katolikus egyház számára is óriási kihívásokat, lehetőségeket és feladatokat hordozott magában, az északi és keleti országrészben minden eddiginél nagyobb lendületet vett a rekatolizáció, az oszmánoktól visszafoglalt területeken pedig százötven év után újra megjelentek az elhagyott és elpusztult egyházmegyék püspökei, akiket a Szentszék által küldött misszionáriusok, valamint világi és szerzetes papok segítettek a római katolikus egyházi élet megújításában. A Róma támogatását maga mellett tudó magyar katolikus egyház ellenreformációs törekvései ugyanakkor egybeestek a bécsi udvar érdekeivel is. A katolikus Habsburgok részéről a rekatolizációs törekvéseket nemcsak hitbeli, hanem gazdasági, népesedési és társadalmi megfontolások is ösztönözték. Ehhez pedig a római katolikus vallás megfelelő ideológiai háttérrel biztosított. A bécsi udvar meglátása szerint egy felekezeti egységes társadalom hatékonyabban segíti elő az állam működését. A homogénebb felekezeti lakosság vagy társadalom könnyebben kormányozható, a lakosság fegyelmezettebben fizeti be az adókat a központi kincstárnak. Ezért volt fontos az akkori államnak, hogy minél több egyvallású, lehetőleg katolikus alattvalója legyen. Az állam és a római katolikus egyház is az ország területén élő ortodox keleti keresztény közösségek rekatolizálásának is komoly figyelmet szentelt. Ebben a bécsi udvart a fent említett szempontok vezérelték. A 17-18. század fordulóján a korábbi kezdeményezések folytatásaként a magyar katolikus egyház már komoly eredményeket tudott felmutatni a keleti keresztényekkel történt uniók létrehozásával. A délvidéki szerbek között már a 17. század elején megindult a Habsburg -udvar hathatós támogatásával a katolizáció. A szlavóniai szerbek a 17. század elején, míg a szerémségi és baranyai szerbek a század végén ismerték el az uniót a katolikus egyházzal. Az erdélyi ortodox románok rekatolizálását a bécsi udvar kiemelt fontosságú kérdésként kezelte. Mindenesetre tény, hogy a jezsuita páterek hittérítő munkájának eredményeképpen 1697-1701 között létrejött a gyulafehérvári román unió, ekkortól számítjuk a görög katolikus román egyházat. Az erdélyi örmények katolizációját és unióját is ebben a kontextusban kell elhelyezni és vizsgálni. *Folytatása következik.*

GÁBOR ZOLTÁN plébános

Trichinellózis

Az utolsó két hónapban még a vízcsapon is a trichinellózis folyik, hol tiszta forrásból, hol zavarosan, habosan, bugyborékosan, színesen és a végén az egyszerű ember értetlenül áll, és erősíti, hogy a médiában ezt írták és az az igaz, amit olvasott. Persze a média a hadsereg után talán a leghatalmasabb, meg tud dönteni kormányokat, néha tudatos félretájékoztatásaival.

A továbbiakban e felvezetés után, a mai tudásom birtokában, kérdezz-felelek formájában szeretném folytatni az írásomat.

Mi okozza a trichinellózist?

A betegséget egy élősködő fonalféreg (*trichinella spiralis*), parazita okozza (nem vírus, nem baktérium), amely az emlősök (esetleg madarak) bélcsatornájában és izomzatában él, szabad szemmel nem látható parányi féreg. Mivel kizárólag húsevással terjed, ezért csak ragadozó, dögevő vagy mindenevő (omnivora) emlősöket fertőz, közöttük az embert is.

Milyen a fejlődési ciklusa?

Az emésztőcsatornában (gyomorban) a fertőzött hús „izomtrichina” nyugalmi állapota megszűnik, pepszin és sósav hatására a tokkal borított lárvák életképessé válnak. A kifejlett egyed az úgynevezett „béltrichina”, amely néhány milliméter hosszú, a vékonybélben ivarosán szaporodik, a nőtények elevenszülők. A megszületett lárvák kifúrják magukat a vékonybélből, majd a vér- és nyirokereken át a harántcsíkolt izmokba sodródhatnak, mindig cukorban (glikogén) szegény izmokba, ahol betokozódnak, inaktívvá válnak (izomtrichina állapot).

Egyetlen parazita a paraziták közül, amely ezt a folyamatot eljuttassa egy gazdában, és minden kezdődik előlről, ha egy dögevő vagy mindenevő emlős tápcsatornájába bejut a fertőzött hús.

Terjed-e emberről emberre a trichinellózis?

Nem, a fertőzés nem terjed emberről emberre (nem vagyunk kannibálok), csak fertőzött hús fogyasztásával betegedhet meg az ember.

Mit tehet a húsfogyasztó, hogy ne betegedjen meg?

Az ember rendkívül ritkán betegszik meg, akkor is úgy, ha gondatlanságból vagy szabálytalanságot követve el, nem ellenőrzött sertéshúst, vaddisznóhúst, valamint ezek felhasználásával készült nyers, vagy nem megfelelően átsütött, megfőtt húst fogyaszt. A székely ember szereti a füstölt kolbászt, szárított kolbászt, szalámit, nyers bőrt. A háziasszonyok a kolbász, májas, véres ízesítésénél a nyers húst kóstolgatják. Márpedig a hús nem más, mint izom és ebben rejtőzik a trichinella.

Legális kereskedelemben nem kerülhet trichinellás hús. Az állatorvosi szolgálat minden vad- és házisertés

vágása után a trichinella jelenlétét vizsgálja – trichinoszkópos és emésztési eljárással.

Mi a helyzet a növényevőkkel?

A növényevők, egypatások, madarak csak részlegesen fogékonyak, az izomtrichina nem vagy nem mindig tud kifejlődni, csak véletlenül jelenhet meg lóban vagy szarvasmarhában, ha a takarmányba nem hőkezelt húslisztet kevernek, vagy a megőrölt gabonába (búza, kukorica stb.) vándorpatkány, rágcsálók teteme kerül bele gondatlanságból.

Hogyan fertőződik meg a sertés, és mit vehet észre a gazda?

A sertés is csak fertőzött, nyers hússal, vagy állati tetemek elfogyasztásával fertőződhet. Ide értve a vándorpatkány, kutya, macska, vadállatok (borz, vaddisznó, róka) gondatlanságból szabadon, mezőn, erdőben eltemetetlenül hagyott tetemét. Nem kizárt a nagy létszámú sertésállományban a kannibalizmus. A fertőzött sertésen a gazda nem vehet észre semmilyen betegségre utaló tünetet.

Tengerimalacban 10 trichinella lárva betegséget okoz, de már 2000 lárvánál elpusztul, persze ez mind a kísérletezők laboratóriumában történhet meg.

Az emberen milyen formában és mikor jelentkezhetnek a trichinella fertőzés jelei?

Az ember fertőződése csak akkor következhet be, ha a viszonyok ezt lehetővé teszik fertőzött hús fogyasztásával, amennyiben annak tárolása, hőkezelése nem volt megfelelő. Embereken mindkét alak, a bél- és az izomtrichina is súlyos tüneteket okoz, utóbbi sokszor halálos kimenetelű. *A béltrichinellózis tünetei:* láz, hasmenés, hányás és háti fájdalmak. *Az izomtrichinellózis tünetei:* magas láz, izomfájdalmak, nyelési és légzési nehézségek, vizenyős beszűrődések a szemhéjon és az arcon, kötőhártya gyulladás, bőrkiütés. A halál a fertőzés után 2-7 hét múlva áll be. A volt Csíkjárásban 1957-ben J-falván 11 megbetegedett ember közül két személy elhalálozott. Persze találgatások vannak, hogy a már létező krónikus betegségre a fertőzött hús fogyasztása rátett egy lapáttal, vagy a két esemény csak egybeesett. Nem végeztek kiegészítő vizsgálatot a parazitás fertőzés irányában. A betegség időrendi tünetei összefüggésbe vannak a parazita fejlődési ciklusával.

Érdekességek

Egy nőtény trichinella 1000–1500 lárvát „szül”. Pár hónap után a parazita elmeszesedik, de nem pusztul el, életképes maradhat, fertőző lehet 21 év után is - írta feljegyzésében V. Babeş 1906-ban. Romlott húsban 100 napig életképesek, sózás, füstölés nem teszi tönkre. A fertőzött húsban az izomtrichina egyébként 60 °C-on 10 perc alatt, -15 °C-on 10–20 nap alatt, -35 °C-on egy nap alatt elpusztul.

A betokozódott izomtrichina formája más a házisertésekben és más a vadállatokban, így megállapítható a fertőzés eredete (figyelem orvvadászok!).

A megyei állategészségügyi laboratórium munkatársai minden megerősített diagnózis után a próbákat egy nemzetközi laboratóriumba küldik, ahol DNS-vizsgálatok után osztályozzák és nyilvántartásba veszik a fertőzési gócpontokat.

Hogyan védekezzünk?

A fertőzés főhordozóit, a rágcsálókat irtani kell szakszerűen (mérgezés és a tetemek elégetése). A vadászat után megnyúzott ragadozókat (borz, róka stb.) el kell égetni, vagy hantolni. Az utolsó 10 évben csökkenő tendenciát mutat a fertőzés, ez annak is tudható

be, hogy a községünk közelében levő szemétteltelepet felszámolták, megszűnt a fertőzés forrását terjesztők élőhelye, nem utolsósorban modern antiparazitikumokat kapnak a házisertések gilisztahajtóként.

Az utóbbi fertőzések a megyében – ahogy a hatóság kiderítette – más megyékből betelepített sertésben jelentek meg. Kolozsvár mellett levő szemétteltelepi környékről származtak.

Ha mindezekből csak annyit jegyeztünk meg, hogy csak ellenőrzött nyers húst fogyasszunk, az már elég. Ezek után egy betegséggel kevesebb bajunk lehet a hátralévő földi életünkben!

dr. BALOGH ATTILA-ÁRPÁD
ny. állatorvos

Az alkotás búvkörében

Weöres 100 - A megmozdult szótár címmel nagyszerű kiállítás nyílt 2018. január 22-én a Csíki Székely Múzeumban. A Petőfi Irodalmi Múzeum hozta el a Weöres Sándor születésének 100-ik évfordulója alkalmából még 2013-ban megálmodott és összeállított tárlatát, mely hagyományos és interaktív elemekkel vegyesen hozza közel hozzánk a költő életét és munkásságát.

A szervezők ez alkalommal külön megszólították a gyerekeket (óvodásokat és általános iskolásokat), hogy maguk is vegyenek részt az alkotás folyamatában versírás-, fāragás”, valamint vers-illusztráció témakörökben. Külön érdekesség, hogy a hagyományos rajzok mellett kreatív kézműves alkotásokat, valamint diorámákat (lemodellezett táj, esemény, szereplő, cselekmény, ami egy-egy versben megjelenik) is várnak.

A beérkezett alkotásokat kiállítják a múzeumban április 22-ig.

Iskolánk tanulói közül szép számmal akadtak olyanok, akiket meghílettek Weöres Sándor versei, és rajzokkal, versekkel jelentkeztek a múzeum pályázati felhívására a III., IV., VI. és VII. osztályból. A III. és IV. osztályosok rajzoltak; a nagyobbak rajzokkal és versírással is megmutatták tehetségüket.

Ízeltetőül fogadják szeretettel György Dóra-Kriszta és Barabás Rita verseit.

TAMÁS TÜNDE, magyartanár

Ha az élet rózsa lenne

Ha az élet rózsa lenne,
Kosaramban tündökölne,
Szabadon a réten nyílna,
Ha az élet rózsa volna.

De ha az élet rózsa lenne,
Egész szárán tövis ülne.
De az hamar elhervadna,
Ha az élet rózsa volna.

Barabás Rita,
VII. osztály, Szépvíz

A suhogás

Jártam az erdő otthonát,
Falvakon surrantam át.
Hallgattam a szél suhogását
S a falevelek lehullását.

A szél vezényel a fák között,
Lassan a nyár is elköltözött.
Szállni könnyű a tó fölött,
A hangok adják az örömet.

György Dóra-Kriszta,
VI. osztály, Szépvíz

Továbbra is várjuk olvasóinktól írásaikat, véleményüket, valamint azokat a fotókat, amelyek a községben készültek és különleges mondanivalóval rendelkeznek a

nadisuttogo@gmail.com e-mail címre!

Biztonságosabb online – Hogyan óvd a gyermeked?

A Szépvíz Községbeli Nők klubja meghívására február 15-én Balázs Brigitta, a Juventutti Alapítvány kommunikációs szakembere tartott előadást Biztonságosabb online – Hogyan óvd a gyermeked? címmel. Az előadás során a szülői példa és hálózati illetudás is reflektorfénybe került.

Brigitta az internet használatával kapcsolatosan egy igen érzékletes hasonlatot osztott meg velünk: azt mondják, a gyermeknek, fiatalnak akár a fejszét is oda lehet adni, ha megtanítjuk annak használatára, a korának megfelelő szinten engedjük neki, hogy bánjon vele. De ha ő egyedül veszi el a fejszét, és anélkül kezd el vele dolgozni, hogy megmutattuk volna neki, vagy nem felügyeljük, akkor igen veszélyes lehet saját magára, sőt még másokra is.

A kisgyermek még mielőtt írni-olvasni tudna már érintőképernyőn navigál, szimbólumok, képek mentén talál rá a kedvenc

meséjére, zenéjére a Youtube-on, vagy a kedvenc játékára. Ösztönösen feltalálja magát a laptopok, tabletek, okostelefonok világában, anyanyelvi szinten használja az internetet. Tehát jogosan merülhet fel a kérdés minden szülőben, hogy mégis mit tudna ő tenni? Igenis sok mindent, mert akárhány éves is a gyerek, a felelősség akkor is a miénk, a szülőké: a szülő kell biztonságosabbá tegye a gyermek számára a weboldalak, blogok, játékok, chat applikációk, és „ismerősök” sokszor árnyékos világát. De mégis hogyan?

Nyissuk ki az ajtót!

Olykor a szülő pusztá jelenléte is sokat segít, ezért elsőként fontos lenne kinyitni az ajtót. Szó szerint! Figyeljünk oda arra, hogy a gyermek lehetőleg ne internetezzen csukott ajtónál, elszigetelve tőlünk.

A legjobb az, ha bevezetjük, hogy amikor netezni szeretne, menjen a nappaliba, vagy üljön mellénk a kanapéra, miközben tevézünk, vagy az ebédlőben olvasgasson, játsszon, chateljen, miközben például készül az ebéd.

A csukott ajtó amellet, hogy fizikai határt képez, még tudat alatt is azt az érzetet erősítheti a gyermekben, hogy egyedül van, és nincs akivel megosza az online tapasztaltakat.

Beszélgessünk vele!

Jó elmondani előre, természetesen a korának megfelelő szinten, hogy adott helyzetben mi a helyes reakció: hogy mondja el, ha az ismerősei zaklatják, róla posztolhatnak, neveltségessé teszik a neten, vagy visszaélnék fotóival, személyes adataival. Fontos elmondani neki, hogy mindenképp szóljon, ha olyan dolog történik vele online, ami kényelmetlen, zavaró, ha olyasmivel találkozik az interneten, amire nem számított, esetleg felzaklatta. Hallania kell a szülőtől azt is, hogy nem szabad senkivel személyes információkat megosztani, mert a közösségi oldalakon, játékosoldalakon sok az ártó szándékú ember, az álprofil mögé bújt bűnöző, vagy olyan személy, aki a zaklatója lehet. Azt is kell hallja tőlünk, hogy nem szabad lakcímmel, iskolával, délutáni programmal, a család anyagi helyzetével kapcsolatos kérdésekre válaszolni, mert ezek alapján kiszolgáltatottá válhat a család a bűnözőknek. Tehát, ahogy ilyesmit tapasztal rögtön mutassa meg a beszélgetést: a gyanús személyeket tiltani kell, és a kapcsolatot teljes mértékben megszakítani a potenciális zaklatóval. Nem szabad továbbá képet küldeni, mert az internet körforgásába bekerülő képek el nem tüntethetőek soha nyomtalanul, és nem tudhatjuk azt sem teljesen biztosan, hogy a chat másik oldalán lévő személy miért is szeretne rólunk információt, képeket. Még akkor is veszélyes lehet ez, ha megbízunk beszélgetőpartnerünkben, barátunknak tekintjük. Soha ne tegyünk, küldjünk olyat online, amivel megszarolhatnak később. Hangsúlyozzuk ki, hogy a szülők tudta nélkül bármilyen ismeretlennel találkozni szigorúan tilos.

Nagyon fontos a biztonságosabb internethasználat kapcsán, hogy beszéljünk, lehetőségeket ismerjünk meg, biztonsági beállításokat végezzünk el, és a lehetséges veszélyekkel tisztában legyünk. Ami viszont még ennél is fontosabb, az a hitelesség: mi szülőként mindig példát kell mutassunk a gyermeknek, még akkor is, ha néha úgy érezzük, online esetleg nem is mozgunk olyan magabiztosan, mint ő.

A fentebb említett beszámoló csupán egy része a másfél órás előadásnak. Akik megtiszteltetek jelenlétükkel, ennél sokkal több információval, hasznos tanáccsal gazdagodtak. Köszönöm, hogy eljöttek!

Farsangi beszámoló

A Csíkszentmihályi **Kolbászfesztiválon** vette kezdetét e rövid farsangban a borzsovaiak mulatozása, amelyen a szervezők meghívására részt vettek a Borsika citerások és énekes asszonyok, majd ezt követően a

borzsovai farsangolók eltemették a farsangot. E színvonalas rendezvényen megtiszteltetés és egyben öröm volt a részvétel. Köszönjük a meghívást és vendéglátást a szervezőknek!

Február 10-én, szombaton 11 órától került megrendezésre a XXVI. Hargita Megyei Farsangbúcsúztató, melynek idén Csíkszentsimon község volt a házigazdája. Szépvízi az autóbusz a Szent László szobortól indult, ahol az a pár szépvízi fiatal is csatlakozott a borzsovai farsangolókhoz, akik évről évre eljönnek velünk. Ezért külön köszönet és elismerés jár nekik! A csoportok a csíkszentsimoni iskolánál gyülekeztek, ahol az eligazítás és megnyitó után elindultak a csapatok a kijelölt útvonalon. Csíkszentsimon utcáin Gyergyószárhegy, Csíkszentkirály, Gyergyóremete, Csíkmenaság, Csíkcsicsó, Alsósófalva, Csíkszentdomokos és Csíkborzsova csapatai vonultak végig és bemutatták a rájuk jellemző farsangbúcsúztató szokásokat. Csatószeg falunak is házigazda szerep jutott, ahol Csobotfalva, Gyergyóditró, Kászon és Szentegyháza hagyományörző csoportjai lehettek tanúi a helyiek vendégszeretetének.

A 12 csoportot a két faluban több, mint 25 ponton várták a helybeliek finomságokkal roskadásig megrakott asztaloknál és nem utolsó sorban jókedvű és tiszta szívű székely vendégszeretettel.

Az a megtiszteltetés ért bennünket, hogy Tolna megye tanácsának elnöke és alelnöke velünk együtt vonult végig a Hollók utcáján, a Malom utcán, Angyaltéren és együtt vigadozva tapasztalhattuk a fent említett tízesek közösségének ötletes, humoros vendégszeretétét.

Február 11-én 14 órakor vette kezdetét Borzsovában a már hagyományossá vált farsangbúcsúztató. Szokás szerint 6 ponton várták a farsangolókat: Szőlősök utcája, Balogok kútja, Malom utca száda, Túl-sószter Geréd István előtt és a bolt eleje, majd a Kultúr előtt égetődött el a rossz Dobai. Ezt követően a Kultúrotthonban a legifjabb nemzedék táncoktatáson és gyermekjátékokban vehetett részt. A talpalávalót mindvégig Onodi Tibor, Antal Eszter és Bata Hajnalka biztosította Cibakházáról.

Február 12-én az iskolában is farsangi mulatságra

került sor. A gyermekek csinos, ötletes jelmezekbe bújva verseltek, táncoltak, majd ízletes pánkót, édességet fogyasztva töltötték el egy kellemes napot.

Húshagyókedden az ovisok farsangoltak szülők, nagyszülők jelenlétében. Mókázással, játékkal, énekkel tették fel a pontot az i betűre a farsang farkán. Ennyi mulatozás, jókedv után jöhet a nagyböjt csendes, imádságos időszaka.

Nem maradt más hátra, mint köszönetet mondani. Elsősorban megemlíteném a Megyei Farsangbúcsúztató házigazdáit Csíkszentsimont és Csatószeget, hiszen nemcsak jókedvről, hanem példamutató összefogásról és vendégszeretetről is tanúságot tettek. Hálás köszönet a Hargita Megyei Kulturális Központnak, a községünk Polgármesteri Hivatalának, Csíkborzsova Közbirtokosságának, a borzsovaiaknak, akik bármit is tettek, hogy a farsangot, a rosszat együtt temethessük, hiszen ennek a rendezvénynek nemcsak a mókáról és a hagyományról kell szólnia, hanem fő hozadéka az összefogás és az együttlét.

Remélhetőleg az elkövetkezőkben községünkben egymás rendezvényeire nagyobb figyelmet szentelünk.

A 2019-es Megyei Farsangbúcsúztató házigazdája Csíkszentdomokos község lesz. A jövő évi viszontlátásra!

KOVÁCS KÁROLY

KERESZTREJTVÉNY

Szépvíz fölött

A rejtvény megfejtésében annak a ferences rendi szerzetesnek a neve olvasható aki a következőket írta: „Nézem a szépen megművelt parcellákat Csíkszépvíz fölött, és büszke örömmel gyönyörködöm a szülőföldemben. Megéri, vagy nem éri meg gazdálkodni? A székely ember szerint ezt nem tavasszal kell eldönteni, hanem az őszi betakarítás után. Tavasszal nem „okoskodni” kell, hanem dolgozni, vetni, ültetni, palántálni, földbe tenni a magot, mert ez az élet rendje. Úgy érzem, hogy ma igen sok az „okos” ember, aki mindig mindenben nehézséget, hibát, gondot lát, és nagy szájjal magát, de még környezetét is eluntatja a munkától, a vetéstől, sokszor még az élettől is. Az ember mindig vágyik a többre, a jobbra, a szebbre. Ez jó. Akkor miért keressük mindenben a hibát, a rosszat? Miért nem elég a ma emberének semmi és senki? Ne hagyjuk, hogy a mindent ócsárló, leszóló gonosz lélek otthont vegyen a szívünkben!”

Vízszintes meghatározások

1. Szentmiklósi dűlő. 8. Magasles, kilátó. 10. Páratlan jazz! 11. ... klub, televízióadó. 12. Altató szócska. 14. Díjszabás, tarifa. 15. Fejetlen Tekla! 16. Római számmal 1050 és 500. 17. Szia, szevasz. 18. Heg, bibi. 19. Kettős betű. 20. Múlandó, halandó. 22. Oxigént igénylő. 24. Üres réz! 25. Vadkáposzta egyik természetett változata. 27. Régi zsír jelzője. 28. Óriáskígyó.

Függőleges meghatározások

1. **Megejtés.** 2. Ingerfelvevő szerv. 3. Kambodzsa és Thaiföld gkj. 4. Főverőér. 5. Stroncium és tellúr vegyjele. 6. Taszít, nyom. 7. Nehézfém. 9. Távolság mértékegysége. 13. Nitrogén és lantán vegyjele. 14. Lakó. 16. És, plusz. 18. Zsebkendő közepe! 20. Szavazat. 21. Hello. 23. Broad közepe! 26. Ázsiai folyó.

NÉMETI KATALIN

1	2	3	4	5	6	7	
8							9
10			11				A
12		13				14	
15					16		
17				18			
19			20				21
22		23				24	
25					26		
27					28		

EDZŐTÁBOR A
TÖBBSZÖRÖS
VILÁG-ÉS EURÓPA
BAJNOKKAL

MEGHÍVÓ

SENSEI ROBERTO
CLEMENZA
(7 DAN)

Március 23 :16:30-19:30

Csíkszépvíz,
Sportterem

Március 24 :
09:30-12:30,
16:30-19:30

Csíkszereda, Márton Áron
Kollégium sportterme

KARATE - KICK-BOXING - ÖNVÉDELEM